

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Hodinová dotácia:

Slovenský jazyk	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	5	4	4	5	5	23
Školský vzdelávací program	0	1	1	0	0	2
Spolu	5	5	5	5	5	25

1. Charakteristika predmetu:

Slovenský jazyk a literatúra má v systéme významné postavenie. Jazyk je nástroj myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod. Šiesty ročník je organickým premostením od zvládnutia písomných návykov a zručností, základných pravopisných a výslovnostných noriem k získavaniu základných poznatkov o jazyku a jazykovede, k postupnému osvojovaniu si jazykovej kompetencie. Úroveň poznania a praktického ovládania slov. jazyka je zároveň zrkadlom každého príslušníka slovenského národa i národa ako celku. Slovenčina je štátnym jazykom v SR, preto kultivované ovládanie slovenčiny zabezpečuje občanom tejto republiky nielen zvládnutie školského vzdelania, ale následne aj ich plnohodnotné uplatnenie v pracovnom zaradení.

Vzdelávací obsah:

Vzdelávací obsah tvoria tri oblasti:

1. Jazyková komunikácia
2. Komunikácia a sloh
3. Čítanie a literatúra

V oblasti Jazyková komunikácia žiaci nadobúdajú schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby slovenského jazyka.

V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia vnímať a chápať rozličné jazykové informácie, čítať s porozumením, kultivovane písať a rozprávať. Nadobúdajú kompetencie aj text analyzovať a kriticky hodnotiť.

Oblasť Čítanie a literatúra ponúka literárne vzdelávanie. Žiaci poznávajú prostriedky čítania, základné literárne druhy a žánre, získavajú také intelektuálne zručnosti, ktoré z nich robia vzdelaných čitateľov, ktorí v literatúre nachádzajú zábavu, poučenie, vedia sa v nej orientovať, intelektuálne a duchovne vzdelávať.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Obsahom SJL je:

- pochopenie vzdelávania v slovenskom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň je významným zjednocujúcim činiteľom národného spoločenstva a dôležitým prostriedkom celoživotného vzdelávania
- vnímanie a postupné osvojovanie si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku k získavaniu a odovzdávaniu informácií, vyjadrovania vlastných postojov a názorov
- pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie
- zvyšovanie jazykovej kultúry verbálnych a písomných jazykových prejavov
- ovládanie pravopisnej normy spisovného jazyka
- nadobudnutie vzťahu k slovesným umeleckým dielam, vlastným čitateľským zážitkom
- rozvíjať pozitívny vzťah k literatúre a ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a k rozvíjaniu vlastného emocionálneho a estetického vnímania a cítenia

2. Ciele učebného predmetu

Cieľom vzdelávania SJL je rozvíjanie komunikačnej spôsobilosti žiakov – zážitkový model vyučovania. Žiaci by mali zvládnuť úroveň rečových zručností v príslušnom jazyku v oblasti hovorovej alebo odbornej primerane z hľadiska jazykového štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov, ktoré síce boli deklarované aj v minulosti, ale ich uskutočňovanie bolo vytláčané tendenciou obsiahnuť pomerne veľkú sumu jazykových pojmov na vysokej úrovni abstrakcie. Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Výrazne sa posilnil komunikatívnozážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabila sa tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny – lingvistiky. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality. Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (recepciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pociťov.

Cieľom siedmeho ročníka je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí. Najväčší akcent v ôsmom ročníku sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod. (v posledných dvoch ročníkoch ZŠ sa systematizujú jazykové pojmy do zatiaľ neúplného jazykového systému, ktorý sa dotvorí až na strednej škole.)

Cieľové kompetencie – jazyková zložka:

Poznávacie a rečové kompetencie

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

1. Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
2. Pri ústnom prejave primerane uplatňovať paralingválne javy.
3. Reprodukovať umelecký aj vecný text.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodit charakteristiky nových javov.
4. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
5. Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
6. Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

1. Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
2. Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
3. Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.

Tvorivé zručnosti

1. Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
2. Ústne prezentovať vlastný text.
3. Napísať krátky príbeh.
4. Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
5. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

1. Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
2. Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
2. Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
3. Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Cieľové kompetencie – literárna zložka

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
2. Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
3. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

Analytické a interpretačné zručnosti

1. Prerozprávať obsah prečítaného diela.
2. Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
3. Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.
4. Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
5. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela, interpretovať význam diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentami.

Tvorivé zručnosti

1. Zdramatizovať básnický alebo prozaický text.
2. Ilustrovať umelecký text.
3. Napísať kratší prozaický útvar, básnický text, scenár.
4. Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

1. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
2. Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
3. Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
4. Budovať si vlastnú knižnicu.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

3. Témy, tematické celky

5. ročník

5 hodín týždenne, spolu 165 hodín ročne

(jazyk a sloh – 3 h. týžd., 99 h. roč., literárna výchova 2 h. týžd., 66 h. roč.)

Tematické celky a časová dotácia

Gramatika a sloh:

- 1. TC Opakovanie učiva zo 4.ročníka** - Rozdelenie hlások, Slovné druhy, Rozprávanie zážitkov z prázdnin, Vlastné mená, Vstupný diktát
- 2. TC Zvuková stránka jazyka a pravopis** - Spodobovanie, Spoluhláskové skupiny, Rozdeľovanie slov, Vlastné mená, Rozhovor, Priama reč, Rolové čítanie, Kontrolný diktát č. 1
- 3. TC Náuka o slove** – Slovná zásoba, Antonymá, homonymá, synonymá, Dramatizácia, Aktuality z jazyka
- 4. TC Tvaroslovie – Ohybné slovné druhy** - Podstatné mená, prídavné mená, zámená, slovesá, číslovky, Rozprávanie, pozdrav, správa, reklama, Kontrolný diktát č.2, 3, 4
– **Neohybné slovné druhy** - Príslovky, predložky, spojky, Inzerát, reklama
- 5. TC Skladba** - Jednoduchá veta, Vety podľa obsahu, Slovosled, Spisovná slovenčina a nárečia
- 6. TC Upevňovanie vedomostí 5. ročníka** - 1. školská písomná práca zo slohu – rozprávanie, Kontrolný diktát č. 5, Výstupný test

Literárna výchova:

Úvodná vyučovací hodina	1 hodina
1. TC Ľudová slovesnosť	12 hodín
2. TC Rozprávka	24 hodín
3. TC Povesti	13 hodín
4. TC Príbehy zo života detí	5 hodín
5. TC Náučná literatúra	3 hodiny
6. TC Dráma	5 hodín
7. TC Záverečné opakovanie učiva	3 hodiny

- 1. TC Ľudová slovesnosť** – Piesne, hádanky, príslovia, porekadlá, pranostiky
- 2. TC Rozprávka** - Ľudové a umelé rozprávky, čarovné, realistické, zvieracie, filmové
- 3. TC Povesti** – Jánošíkovská téma v povestiach, Povesti historické, miestne, heraldické, Stará Ľubovňa, Návšteva knižnice
- 4. TC Príbehy zo života detí**
- 5. TC Náučná literatúra** – Encyklopédie
- 6. TC Dráma** – Rozhlas, televízia, Filmová tvorba, Divadelná hra, Noviny, časopisy

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

7. TC Záverečné opakovanie učiva

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD Z LITERÁRNEJ VÝCHOVY PRE 5. ROČNÍK ZŠ ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM LITERÁRNEJ VÝCHOVY

KOGNITÍVNE KOMPETENCIE	KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE	INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	INTRAPERSONÁLNA KOMPETENCIA
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť prijať, vyhľadávať, spracovať a tvoriť informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine	Spôsobilosť odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Schopnosť empatie.	
Spôsobilosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Poznávať štylistickú hodnotu jednotlivých útvarov.	Všeobecné pojmy A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Autor/spisovateľ Čitateľ/divák Text/ ilustrácia Kniha/ knižnica Časopis, noviny B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Technika čítania. <u>Metódy čítania (informačné, selektívne, orientačné).</u> Téma textu.
Vedieť sa vhodne vyjadrovať a svoje	Súvislosti medzi textom a ilustráciou. Reprodukcia prečítaného textu.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

poznatky v praktickom	uplatňovať živote.	Čítanie ako prostriedok sebarozvoja človeka: učenie sa novým poznatkom, komunikácia o získaných poznatkoch, tvorby vlastného systému hodnôt.
--------------------------	-----------------------	--

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
<u>Autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/ ilustrácia</u> Žiak vie správne vysvetliť na neznámom texte rozdiel medzi autorom (článku v novinách, v časopise) a spisovateľom (umeleckej literatúry). Vie vysvetliť rozdiel medzi umeleckým textom (v beletrii) a textom v dennej tlači. Vie analyzovať ilustráciu v súvislosti s textom.	<u>Autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/ ilustrácia</u> Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi autorom a spisovateľom. Vie rozlíšiť umelecký text od textu v dennej tlači, v časopise.
<u>Kniha/ knižnica</u> Žiak vie v školskej (miestnej, mestskej) knižnici vybrať knihu podľa katalógu. Vie vyhľadať informácie v knihe (knižnici) a použiť pri učení, riešení konkrétneho problému.	<u>Kniha/ knižnica</u> Žiak vie s pomocou v školskej (miestnej, mestskej) knižnici vybrať knihu podľa katalógu. Vie s pomocou vyhľadať informácie v knihe (knižnici) a použiť pri učení, riešení konkrétneho problému.
<u>Časopis, noviny</u> Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopisom. Vie použiť časopis na vlastnú prácu a prehlbovanie vedomostí. Vie vysvetliť zameranie detského časopisu a uviesť 1 príklad. Vie vymenovať názvy aspoň 3 denníkov.	<u>Časopis, noviny</u> Žiak vie vysvetliť rozdiel medzi novinami a časopisom. Vie vysvetliť zameranie detského časopisu a uviesť 1 príklad.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti.	Poézia 1.1 Všeobecné pojmy patriace k poézii A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Poézia ako všeobecný pojem pre viazanú reč. Vonkajšia kompozícia literárneho diela – verš, strofa ako prostriedky viazanosti umeleckej reči.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

<p>Rozvíjanie a posilňovanie čitateľskej gramotnosti: vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie.</p> <p>Verejná prezentácia textu. Aplikácia - tvorba ústnej výpovede.</p>	<p>Nadpis ako vonkajšia kompozícia básne.</p> <p>Rým ako metrická vlastnosť poézie - poznať ako zvukovú zhodu slabík (slov) na konci verša.</p> <p>Prirovnanie ako stylistický prostriedok, ktorý využíva na porovnávanie spoločné znaky vecí, javov.</p> <p>Zdrobnenina ako stylistický prostriedok, zjemňujúci význam, ktorým sa vyjadruje kladný vzťah k niekomu, niečomu.</p> <p>B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Rytmus</u> ako metrická vlastnosť, rytmická zviazanosť reči na princípe striedania <u>prízvučných a neprízvučných slabík</u>.</p> <p><u>Personifikácia/zosobnenie</u> –ako spôsob štylizácie textu.</p> <p>C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Technika čítania (plynulé čítanie, správne dýchanie, správna artikulácia a spisovná výslovnosť).</p> <p>Analýza vybraných básní (piesní) z hľadiska témy a vonkajšej kompozície a metriky.</p> <p>Prednes básne - rytmická usporiadanosť básnického textu.</p> <p>Epická poézia (pozri rozprávka).</p>
VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
<p><u>Verš, strofa, rým, rytmus</u></p> <p>Žiak vie vysvetliť pojmy verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s umeleckou rečou viazanou.</p> <p>Vie vyhľadať verš, strofu v básni.</p> <p>Vie rozlíšiť rytmus v básni.</p> <p>Vie určiť slová v básni, ktoré sa rýmujú.</p> <p>Vie recitovať báseň, pričom rešpektuje rytmickú usporiadanosť básnického textu.</p>	<p><u>Verš, strofa, rým, rytmus</u></p> <p>Žiak vie vysvetliť pojmy verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s umeleckou rečou viazanou.</p> <p>Vie vyhľadať verš, strofu v básni.</p> <p>Vie rozlíšiť rytmus v básni.</p> <p>Vie určiť slová v básni, ktoré sa rýmujú.</p> <p>S pomocou prednesie text básne spamäti.</p>
<p><u>Prirovnanie</u></p> <p>Vie vysvetliť prirovnanie ako stylistický prostriedok, ktorý sa využíva na porovnávanie spoločných znakov vecí, javov.</p> <p>Vie rozlíšiť prirovnanie v texte.</p> <p>Vie vytvoriť vlastné prirovnanie.</p>	<p><u>Prirovnanie</u></p> <p>Vie vysvetliť prirovnanie ako stylistický prostriedok, ktorý využíva na porovnávanie spoločných znakov vecí, javov.</p> <p>Vie rozlíšiť prirovnanie v texte.</p>
<p><u>Personifikácia- zosobnenie</u></p> <p>Vie vysvetliť pojem ako spôsob štylizácie</p>	<p><u>Personifikácia- zosobnenie</u></p> <p>Vie vysvetliť pojem ako spôsob štylizácie</p>

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

textu. Vie rozlíšiť personifikáciu v texte. Vie vytvoriť analogickú personifikáciu.	textu. Vie rozlíšiť personifikáciu v texte.
---	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
<p>Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu. Pamäťové a aplikácie vedomostí. zručnosti, aplikácia vedomostí.</p> <p>Kultúrne kompetencie.</p> <p>Uvedomenie si svojej národnej identity.</p> <p>Rozvíjať čítanie, vnímanie, intuíciu, fantáziu.</p> <p>Technika čítania. Verejná prezentácia textu.</p>	<p>2. Literárne žánre patriace k poézii</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>1.2.1 Ľudová pieseň ako prejav duchovného života každého národa. Prepojenie poézie s hudbou.</p> <p>B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Žánre poézie</u></p> <p>1.2.2 Druhy ľudovej piesne: <u>Pracovné piesne</u> (<i>trávnice, pastierske, valašské, banické</i>), <u>zbojnícke piesne, uspávkavy, regrútske a vojenské piesne,</u> <u>žartovné piesne, koledy</u> (<i>obradové piesne</i>).</p> <p>1.2.3 <u>Zľudovené piesne</u> - základný rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou.</p> <p>1.2.4 <u>Poézia nonsensu</u> - pôvod, výskyt nonsensu (nezmysel) v pôvodnej slovenskej umeleckej tvorbe. Nonsens ako štylizácia textu, funkcia jednotlivých prvkov pre celé vyznenie diela (hra so slovami). Dramatizácia, dialogizácia textu.</p> <p>C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Analýza ukážok textu ľudových piesní. Správna výslovnosť pri čítaní textu. Prednes textu. Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.</p>
VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
<p>Ľudová pieseň</p> <p>Vie definovať ako žáner patriaci k poézii. Vie rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu. Vie vysvetliť vznik a význam ľudových</p>	<p>Ľudová pieseň</p> <p>Vie rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu.</p>

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

piesní ako súčasť kultúrneho dedičstva národa.		
Nonsens Vie vysvetliť pôvod nonsensu v ľudovej slovesnosti. Vie na konkrétnej ukážke vysvetliť, ako vzniká nonsens. Vie vysvetliť znaky nonsensu v texte (v poézii a v próze) Vie vysvetliť nonsens ako štylizáciu textu.		Nonsens Vie vysvetliť znaky nonsensu v texte (v poézii a v próze) Vie vysvetliť nonsens ako štylizáciu textu.
KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE		OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Poznávacie a čitateľské kompetencie. Analytické a interpretačné zručnosti. Pamäťové, aplikácie klasifikačné zručnosti. Technika čítania. Čitateľská gramotnosť: schopnosť usporiadať informácie v texte, nachádzať súvislosti a vyvodit' poznatok z textu. Vytváranie primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií.		2. Próza 2.1 Všeobecné pojmy patriace k próze A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Próza ako jedna zo základných foriem literárnej tvorby v širšom ponímaní – všetky neveršované útvary, v užšom poňatí - umelecká reč neviazaná. Hlavný rozdiel medzi viazanou a neviazanou umeleckou rečou. Dej ako charakteristický znak epického diela, umeleckej reči neviazanej. Literárna postava – ako fikcia autora. Hlavná a vedľajšia postava literárneho diela. Kompozícia literárneho diela - vonkajšia kompozícia - úloha nadpisu, odseku, kapitoly . Štylizácia textu: diálogo Literatúra pre deti – (detský hrdina, dej, prostredie). Autori literatúry pre deti a ich najznámejšie diela. Projektová práca. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Humor</u> a jeho úloha v literárnom diele – <u>humorný dej</u> , <u>humorná postava</u> , <u>humorná situácia</u> . Štylisticky príznakové slová v literatúre. <u>Slang</u> ako charakterizačný jazykový prostriedok. <u>Rozprávač</u> – autor, hlavná postava. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Správne dýchanie, artikulácia, dodržiavanie spisovnej výslovnosti pri hlasnom čítaní . Dejová osnova a reprodukcia obsahu prečítaného diela (úryvku, ukážky). Charakteristika postáv literárneho diela. Hlavná myšlienka ako výsledok analýzy a zistených súvislostí vyjadrená do logickej výpovede. Hodnotenie obsahu a formy ukážky (úryvku, diela) čitateľom, argumentácia.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
Literárna postava Vie vysvetliť literárnu postavu ako fikciu autora, nositeľa deja. Vie určiť hlavné a vedľajšie postavy. Vie výstižne charakterizovať postavy.	Literárna postava Vie určiť hlavné a vedľajšie postavy.
Vonkajšia kompozícia Vie vysvetliť funkciu nadpisu. Vie vyhľadať a posúdiť súvislosti medzi nadpisom a textom. Vie vysvetliť členenie textu na odseky. Vie vyhľadať kľúčové slová v odseku. Vie zdôvodniť, prečo sa literárne dielo člení na kapitoly.	Vonkajšia kompozícia Po prečítaní textu vie vysvetliť, ako vznikol nadpis. Vie vyhľadať odsek v texte. Vie vyhľadať kľúčové slová v odseku.
Literatúra pre deti Vie charakterizovať ako literatúru písanú pre deti, s detskými hrdinami, dejom a prostredím blízokým deťom. Vie vymenovať vybraných autorov (5) a ich diela.	Literatúra pre deti Vie charakterizovať ako literatúru písanú pre deti, s detskými hrdinami, dejom a prostredím blízokým deťom. Vie uviesť meno jedného z vybraných autorov a jeho diela.
Hlavná myšlienka Žiak vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku na základe vyhľadávania potrebných informácií v texte, ich porovnávania a syntézy, resp. jednoduchého zovšeobecnenia.	Hlavná myšlienka S pomocou (postupným návodom) vyučujúceho dokáže sformulovať hlavnú myšlienku.
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Prijímať, hodnotiť a vážiť si odkaz našich predkov.	Prozaické literárne žánre 2.2 Krátke formy ľudovej slovesnosti A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Hádanka (skryté pomenovanie – inotaj, vonkajšie znaky, vnútorná podobnosť), vyčítanka , príslovie (poučenie), porekadlo (výstižné vyjadrenie skúsenosti), pranostika (zovšeobecnenie pozorovania prírody, javov). C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Rytmická usporiadanosť textov krátkych foriem ľudovej slovesnosti. Analýza krátkych foriem so zameraním na ich funkciu a prejav potrieb a hodnôt ľudí v minulosti.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
Hádanka, príslovie, porekadlo, pranostika, vyčítanka Vie vysvetliť rozdiely medzi jednotlivými žánrami. Vie rozlíšiť jednotlivé žánre. Vie vysvetliť obrazné pomenovania v uvedených žánroch. Vie vysvetliť ich vznik a význam.	Hádanka, príslovie, porekadlo, pranostika, vyčítanka Vie rozlíšiť jednotlivé žánre.
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové a klasifikačné zručnosti. Formovanie kultúrnych postojov. Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu. Akceptovanie odlišných kultúr. Technika čítania. Analytické a interpretačné zručnosti. Tvorivé zručnosti.	3. Rozprávka 2.3.1 Ľudová rozprávka Ľudová rozprávka ako prozaický žánr ľudovej slovesnosti. Vyjadrenie túžby človeka po dobre a spravodlivosti. A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Hlavné znaky rozprávky. Hlavná postava, vedľajšie postavy. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Rozprávač príbehu</u> . <u>Fantastická</u> (čarodejná, čarovná) rozprávka, <u>realistická</u> rozprávka. Nadprirodzené, <u>neskutočné</u> postavy, čarodejné deje, <u>magické čísla a predmety</u> . Neznáme <u>miesto deja</u> . Spoločné a rozdielne znaky fantastickej a realistickej rozprávky. Slovenská ľudová rozprávka, rozprávky iných národov. Spoločné znaky a rozdiely. <u>Variácie</u> . Zberatelia ľudových rozprávok - slovenskí (Pavol Dobšinský, Samo Czambel) a inonárodní (Božena Němcová a slovenské ľudové rozprávky, bratia Grimmovci). C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Plynulosť čítania súvislého textu. Modulácia hlasu ako výraz vlastného chápania významu. Kompozičná (nadpis, odsek) a štylistická (dialóg, zdobenina, personifikácia, prirovnanie) analýza textu. Analýza a hodnotenie koncepcie postáv (hlavnej a vedľajších). Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
Rozprávka – ľudová, autorská Vie vysvetliť pôvod rozprávky. Vie charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti. Vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej. Vie vymenovať zberateľov a autorov rozprávok. Vie vysvetliť význam činnosti zberateľov rozprávok vo vytváraní ľudských a národných hodnôt.	Rozprávka – ľudová, autorská Vie charakterizovať ľudovú rozprávku ako súčasť ľudovej slovesnosti. Vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej.
Hlavné znaky rozprávky Vie vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky. Vie vysvetliť ich úlohu vo fantastickej rozprávke. Vie zdôvodniť úlohu fantázie a fantastických javov, magických čísel a predmetov. Vie rozlíšiť fantastické a realistické rozprávky.	Hlavné znaky rozprávky Vie vymenovať hlavné znaky rozprávky. Vie vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky.
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Informačné zručnosti. Získavanie informácií z integrovaného informačného systému a internetu. Rozvíjanie čitateľských	2.3.2 Autorská rozprávka A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Rozprávka ako vyjadrenie túžby človeka po dobre a spravodlivosti. Hlavná myšlienka. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Základný rozdiel medzi <u>autorskou</u> a <u>ľudovou</u> rozprávkou. Druhy rozprávok podľa rôznych hľadísk: <u>Autorstvo</u> (ľudová, umelá). <u>Obsah</u> (fantastická, zvieracia, realistická). <u>Forma</u> (prozaická, básnická, dramatická). <u>Výber a spôsob spracovania témy</u> (klasická, moderná). <u>Podľa štylizácie textu</u> – nonsense (analógia s ľudovou slovesnosťou) a realistická ľudová rozprávka. Zdroje informácií o autoroch literárnych diel (galéria spisovateľov, súbory o slovenských autoroch detskej literatúry, encyklopédie, internet). Informácie o Pavlovi

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

zručností a návykov, zdokonaľovanie techniky čítania.	Dobšinskom. Význam jeho zberateľstva pre slovenskú literatúru. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie súvislých textov. Hlavné a vedľajšie postavy. Kľúčové slová, dejová osnova, reprodukcia textu, charakteristika hlavných postáv – nositeľov pozitívnych a negatívnych vlastností. Dialogizované čítanie. Veršovaná rozprávka - základné znaky poézie vo veršovanej alebo prebásnenej podobe rozprávky (verš, strofa, rým, rytmus). Spoločné a odlišné znaky veršovanej a prozaickej rozprávky.
---	---

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Analytické a interpretačné zručnosti. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Tvorba ústnej výpovede. Analytické zručnosti. Technika čítania a verejná prezentácia textu. Tvorivé zručnosti.	2.3.3 Filmová a televízna rozprávka A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Divadelná hra ako prozaické dielo - literárny text, určený na realizáciu na divadelnej scéne (Dramatická podoba rozprávky). Bábková hra, bábkoherec, animácia, maňuškové divadlo, javajkové divadlo, marionetové divadlo. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Hlavné znaky dramatickej podoby literárneho diela. <u>Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom</u> (s pojmom dráma ako literárnym druhom žiaci nepracujú – dramatická podoba diela, literárneho textu sa vysvetľuje ako dialogizovaná reč). <u>Dramatizovaný literárny text</u> – dialogizovaná forma. <u>Inscenácia</u> - premena literárneho textu na divadelnú hru (filmovú, televíznu). Rozdiel medzi literárnym textom a inscenáciou. Tvorcovia divadelnej hry (filmovej, televíznej), <u>scenár - scenárista, dramaturg, režisér, herci, výtvarníci, hudobný skladateľ</u> (scénická hudba). <u>Filmová rozprávka, televízna rozprávka, scenár, režisér, herec, zvukové efekty</u> , ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov. Filmová (televízna) podoba literárneho textu. Spoločné znaky a hlavné rozdiely divadelnej hry (bábkové divadlo) a filmovej (televíznej) rozprávky. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

	Pravidlá dramatizovaného čítania. Modulácia hlasu podľa zmyslu textu. Spoločné a rozdielne znaky s nedramatizovanou podobou. Hlavné znaky filmovej, televíznej podoby literárneho diela (rozprávky). Transformácia prozaického literárneho textu na dramatický. Jednoduchý scenár pre filmovú (televíznu) podobu rozprávky.
VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
Divadelná hra Vie charakterizovať divadelnú hru ako prozaické dielo - literárny text, určený na realizáciu na divadelnej scéne. Pri čítaní textu jednotlivých postáv vie vyjadriť moduláciou hlasu obsah textu.	Divadelná hra Vie charakterizovať divadelnú hru ako prozaické dielo - literárny text, určený na realizáciu na divadelnej scéne.
Bábková hra Vie vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre. Vie vysvetliť úlohu bábkoherca. Vie vysvetliť pojem animácia. Vie vysvetliť rozdiely vo vedení bábik pri maňuškovom, javajkovom, marionetovom bábkovom divadle.	Bábková hra Vie vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre. Vie vysvetliť úlohu bábkoherca.
Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom, dramatizovaný literárny text Žiak vie vysvetliť podstatu dramatického žánra. Vie vysvetliť, ako dramatické dielo vzniká. Vie čítať prehovory jednotlivých postáv vhodnou moduláciou hlasu v súlade s obsahom textu. Vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu. Vie zdramatizovať literárny text v podobe jednoduchého scenára.	Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom, dramatizovaný literárny text Žiak vie vysvetliť podstatu dramatického žánra, Vie prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatizovaného textu. Vie s pomocou učiteľa sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu.
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
	2.3.4 Povešť A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

<p>Tvorivé a štylistické zručnosti.</p> <p>Tvorba prosocionálneho hodnotového systému.</p> <p>Schopnosť medziľudského dorozumenia, schopnosť empatie.</p>	<p>Povešť ako prozaický útvar.</p> <p>B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Ľudová povest'</u></p> <p><u>Miestna, historická, heraldická povest'</u></p> <p><u>Autorská povest' - využitie námetov ľudových povestí v umeleckom spracovaní</u></p> <p>Transformácia povesti na iný literárny žáner (rozprávku) s dodržaním kompozičných a štylisticko-lexikálnych prvkov.</p> <p>Dramatizácia a inscenácia textu.</p> <p>C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Tiché a spoločné čítanie, hlavné informácie, dejová osnova, interpretácia textu.</p> <p>Spoločné a odlišné znaky s rozprávkou.</p> <p>Štylistická a kompozičná stránka povesti. Fantázia a realita v povesti.</p> <p>Hlavné a vedľajšie postavy, charakteristika jednotlivých postáv, hodnotenie konania jednotlivých hrdinov.</p> <p>Dramatizácia textu. Realita a fikcia v umeleckom diele.</p> <p>Regionálne povesti (<i>projektová práca</i>).</p>
---	---

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
<p>Povešť</p> <p>Vie vysvetliť rozdiely medzi povest'ou a rozprávkou.</p> <p>Vie priradiť povesti k jednotlivým druhom.</p> <p>Vie rozlíšiť ľudové a autorské povesti.</p> <p>Vie rozlíšiť, čo je v povesti fantastické a čo realistické.</p> <p>Vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku povesti.</p> <p>Vie podrobne reprodukovať 1 regionálnu povest'.</p> <p>Vie vymenovať 3 autorov národných povestí.</p>	<p>Povešť</p> <p>Vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi povest'ou a rozprávkou.</p> <p>Vie s pomocou učiteľa abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku povesti.</p> <p>Vie stručne reprodukovať 1 regionálnu povest'.</p>
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
<p>Utváranie etických hodnôt.</p> <p>Aplikácia vedomostí.</p> <p>Chápanie diela ako autorovho modelu vnímania sveta.</p>	<p>2.3.5 Legenda</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Legenda ako príbeh zo života svätých – poznatky z</p>

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

<p>Kritické myslenie. Rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného. Vytváranie pozitívneho vzťahu k našim predkom, vážiť si kresťanské, historické a vzdelanostné poslanstvo. Čítanie s porozumením. Rozvíjanie čitateľských zručností a návykov, zdokonaľovanie techniky čítania.</p>	<p>náboženskej výchovy.</p> <p>B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Ľudová legenda</u> – rozprávanie vyjadrujúce predstavy a chápanie sveta, vecí a javov - vznik v súvislosti so šírením kresťanstva.</p> <p><u>Legenda</u> – ako výsledok zapisovania príbehov v kláštoroch.</p> <p><u>Autorská legenda</u> – umelecké spracovanie témy, realita a fikcia.</p> <p><i>Legenda o Cyrilovi a Metodovi</i></p> <p>C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Reálne a fantastické deje, súvislosti s ľudovou rozprávkou, historické súvislosti.</p> <p>Hlavná myšlienka prečítaného diela, vlastné hodnotenie a argumentácia, vlastný čitateľský zážitok.</p>
--	---

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
<p>Legenda</p> <p>Vie vysvetliť, že hlavnou postavou je osoba, ktorá za svoje činy bola vyhlásená za svätú.</p> <p>Vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného. Vie vyhľadať a utriediť reálne a fantastické deje v legende.</p> <p>Vie vysvetliť súvislosti konkrétnej legendy s históriou.</p> <p>Vie odlíšiť legendu od rozprávky a od povesti.</p> <p>Vie rozlíšiť legendy podľa pôvodu.</p> <p>Vie uviesť meno jedného autora legendy.</p>	<p>Legenda</p> <p>Žiak vie, že hlavnou postavou v legende je postava, ktorá za svoje činy bola vyhlásená za svätú.</p> <p>Vie s pomocou učiteľa abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného.</p>

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
<p>Vysvetliť podstatu osvojených javov, demonštrovať ich znalosť.</p> <p>Tvorivé zručnosti.</p> <p>Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti.</p> <p>Čítanie s porozumením,</p>	<p>2.3.6 Komiks</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Komiks - literárny žáner – prepojenie slovného a výtvarného umenia.</p> <p>B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Komiks ako prozaický (epický) žáner.</u> Úloha <u>obrázku</u> v komikse. Funkcia <u>bubliny</u>.</p> <p><u>Pôvod komiksu.</u> Princípy komiksu. Vtip a humor</p>

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

technika čítania, modulovať hlas podľa zmyslu textu. Tvorivé písanie. Schopnosť spolupráce, schopnosť prijímať kritiku, argumentovať. Viest' diskusiu. Akceptovanie iného, odlišného názoru. Obhajoba vlastného názoru.	v komikse. Walt Disney ako najznámejší tvorca komiksu. Súvislosť komiksu s animovanými filmami Walta Disneyho. Slovenskí autori komiksu. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Dialogizovaná reč pri čítaní komiksu, správne čítanie, modulácia hlasu. Hlavné a vedľajšie postavy. Súvislosť ilustrácie situácie a textu, obmedzená šírka slovného prejavu. Verbalizácia vlastného zážitku. Tvorba komiksu.
---	--

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
Komiks Vie vysvetliť pôvod komiksu. Vie vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom (prózu) sprostredkovaným bez rozprávača cez priamu reč a obrázky. Vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku komiksu. Vie vytvoriť komiks transformáciou príbehu do priamej reči v bublinách. Vie uviesť mená známych domácich (1) aj svetových autorov komiksu (1).	Komiks Vie vysvetliť komiks ako žáner s epickým dejom (prózu) sprostredkovaným bez rozprávača cez priamu reč a obrázky. Vie s pomocou učiteľa abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku komiksu.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD
Funkčné využitie jazykových prostriedkov písaných prejavov. Vnímanie a chápanie rozličných jazykových informácií. Funkčná analýza textu. Práca s knihou, vyhľadávanie informácií v encyklopédii, práca s IKT. Funkčné využitie jazykových prostriedkov písaných prejavov. Vnímanie a chápanie rozličných jazykových informácií.	Odborná (náučná literatúra) 3.1 Encyklopédia A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Odlišnosti od umeleckého textu. B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Jasnosť, presnosť, stručnosť vyjadrovania v encyklopédii. <u>Odborný – náučný štýl</u> . Využívanie odbornej terminológie. Rozdiely v spôsobe sprostredkovania poznatkov. Odlišnosti od umeleckej literatúry, odlišnosti od náučných textov sprostredkovaných učebnicou. Úloha <u>hesla</u> v encyklopédii – porovnanie s nadpisom v iných literárnych dielach. Usporiadanie hesiel v encyklopédii

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

<p>Funkčná analýza textu. Práca s knihou, vyhľadávanie informácií v encyklopédii, práca s IKT.</p>	<p>(abecedné, chronologické, systematické). Encyklopédia na internete. C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Ukážky z rôznych encyklopédií (vhodných obsahom a témou, primerané veku žiakov daného ročníka). Význam informácií získaných z encyklopédie. Vyčleňovanie hlavných informácií v texte</p>
VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
<p>Encyklopédia - odborná (náučná literatúra) Žiak vie vysvetliť, že ide o náučný text, ktorý využíva odbornú terminológiu. Vie vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii. Vie vymenovať druhy encyklopédií podľa obsahu (zemepisné, prírodovedné...) Žiak vie vyhľadať informácie podľa hesiel. Vie vyčleniť hlavné informácie v texte. Vie vysvetliť význam informácií získaných z encyklopédie. Vie vybrať vhodné informácie z najväčšej encyklopédie na svete – na internete Wikipedia - pri riešení konkrétnej úlohy.</p>	<p>Encyklopédia - odborná (náučná literatúra) Vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi umeleckou literatúrou a náučným textom. S pomocou vie vyhľadať informácie v encyklopédii podľa hesla.</p>

6. ročník

5 hodín týždenne, spolu 165 hodín ročne
(jazyk a sloh – 3 h. týžd., 99 h. roč., literárna výchova 2 h. týžd., 66 h. roč.)

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4 + 1

Počet a zameranie slohových prác: 2

1. Úvodný diktát – opakovanie učiva z 5. ročníka (neklasifikovaný)

1. Opis - statický

2. Tvorenie slov

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

3. Rozprávanie s využitím priamej reči
4. Zvieracie a privlastňovacie prídavné mená
5. Slovesá
6. Záverečný diktát

Obsahové štandardy slovenského jazyka pre 6.ročník:

Poznávacie a rečové kompetencie

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
- 2) Pri ústnom prejave primerane uplatňovať mimojazykové prostriedky.
- 3) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky (definície) nových javov.
- 4) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 5) Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
- 6) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

- 1) Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
- 2) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
- 3) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a slohových útvarov/žánrov.

Tvorivé zručnosti

- 1) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného slohového útvaru/žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
- 2) Ústne prezentovať vlastný text.
- 3) Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh).
- 4) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
- 5) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

- 1) Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
- 3) Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Tematické celky pre literatúru :

- Krátke formy ľudovej slovesnosti
- Poézia – próza
- Báj
- Báseň
- Populárna pieseň
- Balada

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

- Bájka
- Povešť
- Divadelná hra
- Rozhlasová rozprávka

Nové termíny pre 6. ročník :

- Prozodické javy ako termín, prízvuk, lexikológia, slang, hovorové a knižné slová, konkrétne – abstraktné podstatné mená,
- zvieracie a privlastňovacie prídavné mená- vzory páví, matkin, otcov, číslovky – určité – neurčité, základné – radové,
  - slovesá – pomocné, slovesný spôsob, syntax – podmet, prísudok, prísudzovací sklad,
  - opis – jednoduchý, statický, dynamický(informatívne).

7. ročník

5 hodín týždenne, spolu 165 hodín ročne

Jazyk a sloh:

- časová dotácia: 3 hod./týždeň, 99 hod./rok
-

Poznávacie a rečové kompetencie žiakov

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy
- pri ústnom prejave primerane uplatňovať mimojazykové prostriedky
- reprodukovať umelecký aj vecný text

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
- vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
- na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky nových javov
- usporiadať známe javy do tried a systémov
- aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty
- pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu

Analytické a syntetické zručnosti:

- uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém
- odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text
- odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a slohových útvarov

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Tvorivé zručnosti:

- vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného slohového útvaru, slohového postupu, jazykového štýlu
- ústne prezentovať vlastný text
- napísať krátky príbeh
- dokončiť rozprávania alebo neukončené prozaické dielo
- zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text

Informačné zručnosti:

- používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty
- vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu

Komunikačné zručnosti:

- adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu
- verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor

Tematický celok

Počet hodín

1. Opakovanie	6 h
2. Zvuková stránka jazyka	17 h
3. Lexikológia	14 h
4. Tvorenie slov	10 h
5. Morfológia	53 h
6. Syntax	7 h
7. Opakovanie	6 h

Kontrolné diktáty (4 ks): podstatné mená, neohybné slovné druhy, číslovky, syntax

- rozsah kontrolných diktátov: 100 – 120 slov

Kontrolné slohové práce (2 ks): charakteristika osoby, dynamický opis

- rozsah slohových prác: 20 – 30 viet
-

Literárna výchova:

- časová dotácia: 2 hod./týždeň, 66 hod./rok

Tematický celok

Počet hodín

1. Opakovanie	6 h
2. Poézia	35 h
3. Próza	15 h
4. Dráma	4 h

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

5. Opakovanie

6 h

Prehľad kompetencií rozvíjaných v literárnej výchove

Kognitívne kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne kompetencie	Intrapersonálna kompetencia
Spôsobilosť používať kognitívne operácia.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Spôsobilosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Schopnosť empatie.	
Schopnosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

8. ročník

5 hodín týždenne, spolu 165 hodín ročne

(jazyk a sloh – 3 h. týžd., 99 h. roč., literárna výchova 2 h. týžd., 66 h. roč.)

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4 + 1(vstupný diktát)

Počet a zameranie slohových prác: 2- (Výťah, Úradný životopis)

Edukačné ciele predmetu

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

slovenský jazyk a literatúra,

8.ročník

Poznávacia (kognitívna) kompetencia

Spôsobilosť používať kognitívne operácie.

Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.

Spôsobilosť kritického myslenia.

Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.

Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.

Tematické celky a časová dotácia

Komunikačná kompetencia

Spôsobilosť tvoriť, prijímať a spracovávať informácie.

Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.

Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.

Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city. Empatia.

Interpersonálna (sociálna) kompetencia

Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.

Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.

Spôsobilosť kooperácie.

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis

2. Významová (lexikálna) rovina

3. Tvarová (morfologická) rovina

4. Syntaktická (skladobná) rovina

Úvodná hodina – 1 hodina

Organizačné pokyny, oboznámenie sa s obsahom učiva 8. ročníka

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis – 4 hodiny

Obsahový štandard

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Intonácia a interpunkcia – vsuvka, prístavok, oslovenie

Skratky

Pravopis a jeho zdôvodnenie

Výkonový štandard

- utvrdiť a aktívne využívať doterajšie poznatky z nižších ročníkov (výslovnosť, suprasegmentálne javy, interpunkcia...)
- poznať interpunkciu a následne intonáciu vsuvky, prístavku a oslovenia v texte

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

- vysvetliť pojem skratka a vytvoriť ju
- samostatne, formou tichého čítania skontrolovať svoj text i text iného žiaka s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť, pričom pri oprave textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu

2. Významová (lexikálna) rovina – 21 hodín

Obsahový štandard

Opakovanie a utvrdenie učiva z nižších ročníkov

Frazeologický slovník

Spôsoby obohacovania slovnej zásoby, tvorenie slov, preberanie slov

Slová cudzieho pôvodu – pravopis, výslovnosť, predpony a prípony v slovách cudzieho pôvodu

Nepriame pomenovania – metafora, metonymia, perzonifikácia

Jednoslovné a viacslovné pomenovania, združené pomenovania

Ustálené slovné spojenia/ frazeologizmy

Výkonový štandard

- využiť, vyhľadať, určiť druh a vysvetliť lexikálny význam ustálených slovných spojení – prísloví, porekadiel, pranostiek a prirovnaní v danom texte.
- vysvetliť pojmy: odvodené slovo, synonymum, antonymum, ustálené slovné spojenie – príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie a uviesť konkrétne príklady
- využiť a orientovať sa vo frazeologickom slovníku
- vysvetliť pojmy: tvorenie slov odvodzovaním, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo, tvorenie slov skladaním a uviesť príklady
- charakterizovať spôsoby obohacovania slovnej zásoby (tvorenie slov, preberanie slov) a vie tieto postupy identifikovať v texte
- ovládať pravopis a výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- poznať význam predpôn a prípon v slovách cudzieho pôvodu a vedieť ich použiť
- vymenovať nepriame pomenovania, určiť, prečo sa používajú, čo znamenajú a uviesť na ne príklady
- analyzovať lexikálnu stránku textu a vysvetliť stylistický význam a funkciu jazykových prostriedkov v texte.
- vyhľadať, rozlíšiť, vysvetliť funkciu a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafora, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania (združené pomenovania), frazeologizmy

3. Tvarová (morfológická) rovina – 23 hodín

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí z tvaroslovia

Zvieracie podstatné mená mužského rodu

Podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l

Skloňovanie podstatných mien cudzieho pôvodu

Zámená – ukazovacie, opytovacie, vzťahné, neurčité, vymedzovacie

Skloňovanie a gramatické kategórie zámen

Číslovky – skupinové, druhové

Slovesá – aktivizácia vedomostí o vide sloviess, rod sloviess

Predložky – prvé, druhé

Častice ako neohybný slovný druh

Výkonový štandard

- vie aplikovať svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien
- identifikovať v texte zvieracie podstatné mená mužského rodu, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis
- ovládať skloňovanie zvieracích podstatných mien mužského rodu v singulári aj pluráli
- identifikovať v texte neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis
- vedieť určiť vzory, skloňovanie a pravopis podstatných mien cudzieho pôvodu z textu
- nájsť v texte zámená a určiť ich druh, základný tvar a gramatické kategórie
- ovládať pravopis a skloňovanie číslovek
- určiť rozdiel medzi skupinovými a druhovými číslovkami
- určiť gramatické kategórie sloviess z textu, oboznámiť sa s kategóriou slovesného rodu
- ovládať spôsoby tvorenia sloviess v činnom i trpnom rode
- vyhľadať v texte predložky, odlišiť ich od iných slovných druhov a určiť ich druh
- definovať slovný druh častice a dokázať ich nájsť vo vetách

4. Syntaktická (skladobná) rovina – 10 hodín

Obsahový štandard

Aktivizácia predchádzajúcich vedomostí zo syntaxe

Vedľajšie vetné členy – predmet, prívlastok, príslovkové určenie

Postupne rozvíjajúci prívlastok - informatívne

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Určovací vetný sklad

Jednoduché súvetie – prirad'ovacie, podrad'ovacie

Druhy jednoduchých súvetí – informatívne

Výkonový štandard

- určiť vo vete hlavné/základné a vedľajšie vetné členy a chápať využitie jednočlennej a dvojčlennej vety v umeleckom i vecnom texte
- v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu
- ovládať pojem vedľajší vetný člen a vedieť vymenovať vedľajšie vetné členy
- poznať vzťah medzi hlavným a vedľajším vetným členom v prepojení s využitím určovacieho skladu
- identifikovať vo vete predmet, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrený
- identifikovať vo vete prívlastok, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrený
- aplikovať poznatky o kategórii zhody aj medzi podmetom a prívlastkom
- vedieť rozlíšiť zhodný a nezhodný prívlastok
- identifikovať vo vete príslovkové určenie, určiť, ku ktorému hlavnému vetnému členu sa viaže a ako býva vyjadrené
- poznať príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu a príčiny a dokázať tvoriť vety s jednotlivými druhmi príslovkového určenia
- poznať rozdiel medzi jednoduchou vetou a súvetím
- v texte identifikovať jednoduché súvetia a chápať ich využitie v umeleckom i vecnom texte
- tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, dodržiavať správny slovosled a správne používať interpunkčné znamienka
- vedieť určiť vzťah medzi vetami v súvetí
- určiť druh súvetia – prirad'ovacie, podrad'ovacie

Záverečné opakovanie – 7 hodín

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu
-

Počet kontrolných diktátov: 4 + 1

Zameranie:

vstupný diktát

zvieracie podstatné mená mužského rodu

cudzíe podstatné mená

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

jednoduché súvetie

výstupný diktát

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

Úvodná hodina – 1 hodina

Organizačné pokyny, oboznámenie sa s obsahom učiva 8. ročníka

1. Komunikácia – 8 hodín

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí z nižších ročníkov

Debata

Dôkaz – objektívne podloženie argumentov

Rétorika a jej zákonitosti

Odosielateľ a prijímateľ

Výkonový štandard

- aktívne využívať prozodické vlastnosti reči v ústnom prejave
- vhodne využívať vo svojom prejave nadobudnuté poznatky z lexikológie a morfológie
- poznať pravidlá, ktoré vedú k úspešnej komunikácii
- vedieť definovať debatu
- v rámci skupiny uskutočniť debatu o aktuálnom probléme
- objektívne podložiť pravdivosť vlastných argumentov
- vo vlastnom prejave samostatne vhodne využiť informácie alebo jazykové výrazové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov
- ako odosielateľ tvoriť vhodné ústne i písomné prejavy s prihliadnutím na adresáta

2. Sloh – 23 hodín

Obsahový štandard

Aktivizácia vedomostí o jednotlivých slohových útvaroch

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Zhustený obsah textu – výťah

Prihláška

Úradný životopis/ štruktúrovaný životopis

Slávnostný príhovor

Slohové postupy – informačný, opisný, rozprávací, výkladový

Aktivizácia vedomostí o vnútornej kompozícii diela

I. školská slohová práca - Výťah

II. školská slohová práca – Úradný životopis

Výkonový štandard

- aplikovať nadobudnuté poznatky z lexikológie, morfológie, syntaxe a pravopisu v jednotlivých slohových útvaroch
- vybrať a posúdiť texty z obsahového i formálneho hľadiska vzhľadom na komunikačnú situáciu
- na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch: výťah, prihláška, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav.
- utvoriť výťah z aktuálneho textu dennej tlače
- definovať prihlášku a dokázať správne vyplniť formulár prihlášky v elektronickej i papierovej podobe
- určiť rozdiel medzi klasickým úradným životopisom a štruktúrovaným životopisom
- poznať všetky zákonitosti potrebné na vytvorenie úradného životopisu
- napísať úradný životopis
- samostatne vytvoriť slávnostný príhovor a dokázať ho odprezentovať
- vymenovať a definovať jednotlivé slohové postupy
- porovnať a odlíšiť a zaradiť texty jednotlivých slohových postupov
- identifikovať všetky časti vnútornej kompozície umeleckého textu (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie)
- aplikovať znalosti a charakterizovať rozdiely vo formálnej úprave nasledujúcich slohových útvarov/žánrov: výťah, , prihláška, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav
- identifikovať odlišné, resp. spoločné kompozičné znaky nasledovných slohových útvarov/žánrov: slávnostný príhovor, prejav, výklad.
- Po krátkej príprave vytvoriť text pomocou ktoréhokoľvek slohového postupu a zosúladiť ho s témou písania a svoje rozhodnutie zdôvodniť
- transformovať text z jedného slohového žánru do druhého

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Záverečná hodina – 1 hodina

- zhodnotenie práce podľa výkonového štandardu

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Vecná a umelecká literatúra

2. Lyrika

3. Epika

4. Dráma

Úvodná hodina – 1 hodina

organizačné pokyny, oboznámenie sa s obsahom učiva v 8. ročníku

1. Vecná a umelecká literatúra – 9 hodín

Obsahový štandard

Vyvedenie a definícia pojmu vecná a umelecká literatúra

Vecná literatúra ako súbor všetkých písomných prejavov, ktorých základným cieľom je sprostredkovať poznatky a informácie (odborná literatúra, publicistická literatúra a administratívna literatúra - písomnosti)

Umelecká literatúra ako druh literatúry, ktorého úlohou je sprostredkovať estetický zážitok čitateľa. Charakterizovať základné literárne druhy - lyrika, epika, dráma

Výkonový štandard

- vytvoriť a vysvetliť definíciu vecnej literatúry
- vytvoriť a vysvetliť definíciu umeleckej literatúry
- rozlíšiť texty vecnej a umeleckej literatúry porovnávaním kompozičných postupov a stylistických jazykových prostriedkov
- vytvoriť a vysvetliť definíciu literárnych druhov: lyrika, epika, dráma
- umelecký text prepracovať na vecný text

2. Lyrika – 19 hodín

Obsahový štandard

Vyvedenie a definícia pojmu lyrika ako základného literárneho druhu

Základné znaky poézie v lyrických literárnych ukážkach

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Vonkajšia kompozícia lyrickej básne

Vyvodenie a definícia pojmu aforizmus

Delenie lyrickej poézie na ľúbostnú, prírodnú, reflexívnu (informatívne) a spoločenskú (informatívne)

Vyvodenie a definícia pojmu modlitba ako najdôležitejšej výrazovej formy náboženskej viery

Charakteristické kompozičné znaky modlitby: oslovenie, text, záverečná slovo – amen

Dialóg, monológ v modlitbe

Základné kresťanské modlitby

vyvodenie a definícia pojmu veršový systém sylabický

Výkonový štandard

- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu lyrika
- vyhľadať stylisticky príznakové slová a slovné spojenia v texte, pomenovať ich literárnoteoretickým pojmom a určiť ich funkciu
- vyjadriť vlastný názor na literárny text
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu aforizmus
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu poézia
- vytvoriť a vysvetliť definíciu jednotlivých druhov lyriky
- zaradiť lyrický text k prírodnej, alebo ľúbostnej lyrike
- v texte lyrickej básne určiť metonymiu, básnickú otázku a iné umelecké prostriedky
- sformulovať hlavnú myšlienku lyrickej básne
- porovnať lyrickú báseň s textom ľudovej alebo populárnej piesne a určiť ich spoločné znaky
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu modlitba ako výrazovú formu náboženskej viery
- vysvetliť vonkajšiu kompozíciu modlitby
- pôvod a porovnanie kresťanskej modlitby s iným lyrickým textom
- napísať text formou modlitby, ktorý má charakter zamyslenia sa nad otázkami života
- vytvoriť a vysvetliť definíciu sylabického verša
- porovnať sylabický verš v autorskej poézii s veršom ľudovej piesne
- predniesť báseň napísanú sylabickým veršom a frázovať ju v zhode s rytmickou usporiadanosťou básnického textu
- vyhľadať informácie o najvýznamnejších básnikoch Štúrovej školy
- vysvetliť vzťah štúrovskej poézie k ľudovej tvorbe s využitím medzipredmetových vzťahov – dejepis

3. Epika – 23 hodín

Obsahový štandard

Vyvodenie a definícia pojmu epika ako základného literárneho druhu

Tri základné typy epiky – veľká, stredná a krátka

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Vyvodenie a definícia pojmu román a jeho jednotlivých druhov: detektívny, dobrodružný, biografický, dievčenský

Vynechať časť literárnej ukážky, dotvoriť podľa vlastnej fantázie - rozvíjať štylizračné schopnosti, slovnú zásobu a plynulé rozprávanie

Vyvodenie a definícia pojmu literatúra faktu

Identifikovať základné znaky literatúry faktu

Určiť poznávanie ako základnú funkciu literatúry faktu

Vyvodenie a definícia pojmu populárno-vedecká literatúra

Identifikovať v literárnych ukážkach znaky populárnosti a vedeckosti na základe štylistickej a lexikálnej výstavby textu

Vlastnosti populárno-vedeckej literatúry

Výkonový štandard

- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu epika
- zaradiť prečítaný text k epickým žánrom
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu román
- odlíšiť román od ostatných žánrov veršovanej a neveršovanej epiky
- kriticky zhodnotiť hlavného hrdinu (literárnych postáv), jeho konanie a myslenie z vlastného pohľadu, podložiť svoje stanovisko argumentmi
- na základe deja, témy, prostredia a zamerania na čitateľa určiť druh románu
- vysvetliť vonkajšiu kompozíciu románu.
- pri práci s literárnym textom správne používať literárno-teoretické pojmy
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu literatúra faktu
- identifikovať v texte charakteristické znaky literatúry faktu
- v literárnej ukážke rozlíšiť fakty a umelecké prostriedky
- vysvetliť rozdiel medzi fikciou v literárnom diele a literatúrou faktu
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu populárno-vedecká literatúra
- identifikovať v texte charakteristické znaky populárno-vedeckej literatúry

4. Dráma –9 hodín

Obsahový štandard

Konstruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmu dráma ako základného literárneho druhu

Základné charakteristické znaky drámy - neprítomný rozprávač, dialógy a monológy, veršované a neveršované

Vyvodenie a definícia pojmu činohra

Vyvodenie a definícia pojmov: inscenácia divadelnej, rozhlasovej alebo televíznej hry; tvorcovia - herci, režisér, scenárista, zvukári, osvetľovači, kostyméri a iní

Vyvodenie a definícia pojmov: premiéra, repríza, derniéra

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Komparatívna analýza – porovnať divadelnú hru s filmovým, televíznym a rozhlasovým spracovaním (napr. známej rozprávky, povesti)

Výkonový štandard

- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu dráma
- vytvoriť a vysvetliť definíciu pojmu činohra
- pri čítaní textu jednotlivých postáv vyjadriť moduláciou hlasu obsah textu
- uplatniť mimojazykové prvky (gestikulácia, mimika) pri prezentácii dramatického textu
- spracovať zaujímavú príhodu zo života triedneho kolektívu ako scenár a zinscenovať divadelnú hru
- transformácia dramatického literárneho textu na prozaický

Záverečné opakovanie – 5 hodín

- záverečný prehľad a utvrdenie získaných vedomostí podľa výkonového štandardu

Obsahový vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry pre 8. ročník

Poznávacie a rečové kompetencie – jazyk

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
- 2) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).
- 3) Pri ústnom prejave primerane uplatňovať paralingválne javy.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť definície nových javov.
- 4) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 5) Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
- 6) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti:

- 1) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
- 2) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.
- 3) Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.

Tvorivé zručnosti:

- 1) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
- 2) Ústne prezentovať vlastný text.
- 3) Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh).
- 4) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
- 5) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Informačné zručnosti:

- 1) Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti:

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
- 3) Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Všeobecné pojmy

Opakovanie a upevňovanie učiva 5. – 7. ročníka

Odborná literatúra – literatúra faktu, vedecko-fantastická literatúra, populárnovedecká literatúra.

Literárne druhy

Epika, dráma, lyrika – prírodná, ľúbostná, spoločenská, reflexívna

Literárne žánre

Opakovanie a upevňovanie učiva 5. – 7. ročníka

Modlitba

Román – detektívny, dobrodružný, biografický, historický, dievčenský, román vo forme denníka

Aforizmus

Tragédia, komédia, činohra

Štruktúra diela

Kompozícia literárneho diela – vonkajšia kompozícia literárneho diela – nadpis, odsek, kapitola, diel, verš, strofa, dejstvo

Vnútoraná kompozícia literárneho diela – úvod, zápleтка, vrchol, obrat, rozuzlenie

Štylizácia textu

Dialóg, monológ, metafora, metonymia, epiteton, básnická otázka

Metrika

Rým, rytmus – veršový sylabický systém; verš, refrén

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

9.ročník

5 hodín týždenne, spolu 165 hodín ročne

(jazyk a sloh – 3 h. týžd., 99 h. roč., literárna výchova 2 h. týžd., 66 h. roč.)

Počet a zameranie kontrolných diktátov: 4 - Cudzie nesklonné podstatné mená, Neživotné podstatné mená, Interpunkcia, Opakovanie ISCED 2

Počet a zameranie slohových prác: 2- Výklad , Životopis

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Opakovanie z 8. ročníka
2. Zvuková rovina jazyka a pravopis
3. Významová (lexikálna) rovina
4. Tvarová (morfologická) rovina
5. Syntaktická (skladobná) rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

1. Komunikácia

2. Sloh

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Opakovanie učiva z 8. ročníka
2. Poézia
3. Próza
4. Vedecko-populárna literatúra
5. Dramatické umenie

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Komunikačné jazykové kompetencie		
Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Spôsobilosti		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
II. Pochopiť význam textu	II. Organizovať text z hľadiska kompozície	II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
	III. Zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi	III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
III. Pochopiť formálnu stránku textu	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia	IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
IV. Odlíšiť vetu a text	V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií	
	VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého	V. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte
V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie	VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	VI. Rešpektovať jazykové pravidlá
VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek	VIII. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov	
	IX. Rešpektovať jazykové pravidlá	VII. Využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky

Cieľové kompetencie – jazyková zložka:

Poznávacie a rečové kompetencie

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

1. Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
2. Pri ústnom prejave primerane uplatňovať paralingválne javy.
3. Reprodukovať umelecký aj vecný text.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky nových javov.
4. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
5. Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
6. Pri písanom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

1. Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
2. Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
3. Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov.

Tvorivé zručnosti

1. Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
2. Ústne prezentovať vlastný text.
3. Napísať krátky príbeh.
4. Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
5. Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

1. Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
2. Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

1. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
2. Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
3. Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Cieľové kompetencie – literárna zložka

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
2. Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
3. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
2. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
3. Usporiadať známe javy do tried a systémov.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

Analytické a interpretačné zručnosti

1. Prerozprávať obsah prečítaného diela.
2. Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
3. Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.
4. Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
5. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Tvorivé zručnosti

1. Zdramatizovať básnický alebo prozaický text.
2. Ilustrovať umelecký text.
3. Napísať kratší prozaický útvar, básnický text, scenár.
4. Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

1. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
2. Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
3. Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
4. Budovať si vlastnú knižnicu.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

4. Požiadavky na výstup

Žiak vie:

- vyjadrovať sa ústne priamo alebo prostredníctvom technických prostriedkov (telefón, mikrofón, záznamník,...), monologicky a dialogicky, formálne a neformálne (oficiálne, verejne), pripravené i nepripravené,
- riešiť v súlade s jazykovými, komunikačnými a spoločenskými normami štandardné životné a pracovné situácie, vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, súvislo hovoriť na danú tému, voľne rozprávať, reprodukovat' alebo interpretovať prečítaný alebo vypočutý text, podávať jednoduchý výklad alebo opis, zúčastniť sa diskusie, vyjadrovať sa spisovne, nielen podrobne a obsérne, ale aj krátko a výstižne,
- súvislo a samostatne písomne sa vyjadrovať na základe osvojených jazykových prostriedkov, grafických, pravopisných a gramatických noriem a pravidiel, jednoduchých kompozičných a slohových postupov a útvarov,
- samostatne tvoriť prejavy oznamovacie, administratívne a prakticky odborné, osvojujú si ich základné znaky, postupy a prostriedky
- štylizovať rôzne osobné listy (neformálne, oficiálne), krátke informačné útvary (telegramy, inzerát, pozvánka, správa, program činnosti), hovoriť, popisovať osoby, veci, spracovať výklad alebo návod na činnosť, zostavovať osnovu, vypracovať pracovné hodnotenie, vyplňať formuláre, napísať životopis, žiadosť, dokumenty úradného charakteru, jednoduchšie odborné písomnosti, okrem hospodárskej korešpondencie,
- rozlíšiť slohové postupy a jazykové prostriedky charakteristické pre jednotlivé funkčné štýly a slohové útvary,
- rozumieť publicistickému a umeleckému štýlu,
- produkovať a prijímať text, chápať rozdiel medzi písaným a hovoreným prejavom, vzťah medzi rečovou situáciou, témou a jazykovým prejavom, vyhľadávať a používať vhodné jazykové a výrazové prostriedky,
- poznať zvukové prostriedky a ortoepických normy jazyka, zákonitosti tvorenia slov, štýlového rozvrstvenia a obohacovania slovnej zásoby, gramatické tvary a konštrukcie a ich sémantické funkcie, hlavné princípy a pravidlá slovenského jazyka,
- rozpoznáť rečové prejavy, v ktorých bežní užívatelia jazyka často robia chyby (tvary slov, skladba vety),
- pracovať s textom, rozlišovať rôzne druhy a žánre textov, spracovávať text, napríklad vo forme anotácií, konspektu, resumé, záznamov, osnovy, výpiskov, spätne reprodukovat' a primerane interpretovať text, pracovať s rôznymi príručkami pre školu a verejnosť (jazykovými, všeobecne informačnými, populárne náučnými),
- selektovať informácie z filmu, televízie, videoprogramov, vnímať účelnosť modernej reklamy, používať časopisy, rozpoznáť brakovú a komerčnú literatúru,
- chápať podstatu literatúry ako špecifického druhu umenia, poznať funkcie literatúry, štruktúru literárnych diel, ich obsah a formu, uvedomiť si základné rozdiely medzi základnými literárnymi druhmi a žánrami, získať základné informácie o literárnom procese,
- pracovať s rozličnými encyklopédiami, slovníkmi a literárnymi príručkami, zoznáma sa so záznamom o prečítanom diele a s jeho tvorbou.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

5. Obsahové vzdelávacie štandardy pre 2. stupeň základnej školy

Časť: slovenský jazyk

Poznámka:

⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.

✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom dvojročnom bloku.

☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a rečových kompetencií* a súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť **povinne zaradené** do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Časové úseky sú vymedzené tri:

- 1) piaty ročník,
- 2) do konca siedmeho ročníka,
- 3) do konca deviateho ročníka.

V zhode s týmto rozdelením sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Obsahové štandardy slovenského jazyka

Poznávacie a rečové kompetencie

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
- 2) Pri ústnom prejave primerane uplatňovať mimojazykové prostriedky.
- 3) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky (definície) nových javov.
- 4) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 5) Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
- 6) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

- 1) Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
- 2) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
- 3) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a slohových útvarov/žánrov.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Tvorivé zručnosti

- 1) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného slohového útvaru/žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
- 2) Ústne prezentovať vlastný text.
- 3) Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh).
- 4) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
- 5) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

- 1) Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
- 3) Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
abeceda	👍	👍	👍
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	👍	👍	👍
hlásky, slabiky, slová	👍	👍	👍
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhlásky	👍	👍	👍
samohlásky: krátke – dlhé	👍	👍	👍
spoluhlásky: tvrdé – mäkké	👍	👍	👍
dlžeň, mäkčeň, vokáľ	👍	👍	👍
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	👍	👍	👍
spojovník, pomlčka	✓	👍	👍
melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia)	👍	👍	👍
pravopis	⊗	⊗	✓
bodkočiarka	👍	👍	👍
úvodzovky	👍	👍	👍
priama reč, uvádzacia veta	👍	👍	👍
slabikotvorné hlásky -l, -ĺ, -r, -r'	👍	👍	👍
výslovnosť	👍	👍	👍
splývavá výslovnosť	✓	👍	👍
výslovnosť a výskyt ä	👍	👍	👍
výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách	⊗	✓	👍
spodobovanie	👍	👍	👍
znelé – neznelé – znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky	✓	👍	👍
obojaké spoluhlásky	👍	👍	👍
vybrané slová – príbuzné slová	👍	👍	👍
rozdeľovanie slov na slabiky	👍	👍	👍
rozdeľovanie predponových slov	👍	👍	👍
slabičné a neslabičné predpony	👍	👍	👍
prestávka, sila hlasu	✓	👍	👍

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

hlavný slovný prízvuk	⊗	✓	👍
dôraz	✓	👍	👍
vsuvka, prístavok, oslovenie	⊗	⊗	✓
pravidlo o rytmickej krátení	👍	👍	👍
skratka	⊗	⊗	✓
interpunkcia	⊗	✓	👍

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
odvozené slová	👍	👍	👍
spisovný jazyk – nárečia	✓	👍	👍
slangové slová	⊗	✓	👍
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	👍	👍
synonymá	👍	👍	👍
antonymá	👍	👍	👍
slovníky	👍	👍	👍
pravopisný, synonymický	👍	👍	👍
výkladový, cudzích slov	⊗	✓	👍
frazeologický	👍	👍	✓
slovná zásoba	⊗	✓	👍
spisovné slová – nespisovné slová	⊗	✓	👍
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	⊗	✓	👍
domáce slová – cudzie slová	⊗	✓	👍
zastarané slová – nové slová	⊗	✓	👍
skratky	⊗	✓	👍
tvorenie slov odvodzovaním	⊗	✓	👍
predpona	👍	👍	👍
prípona	⊗	✓	👍
slovotvorný základ	⊗	✓	👍
základové slovo	⊗	✓	👍
odvozené slovo	⊗	✓	👍
tvorenie slov	⊗	✓	👍
skladaním	⊗	✓	👍
spôsoby obohacovania slovnej zásoby	⊗	⊗	✓
tvorenie slov	⊗	⊗	✓
preberanie slov	⊗	⊗	✓
nepriame pomenovania (metafora, metonymia, personifikácia)	⊗	⊗	✓
jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	⊗	⊗	✓
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	👍	👍	✓
príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	👍	👍

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

slovná zásoba – systematizácia	⊗	⊗	✓
--------------------------------	---	---	---

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
skloňovanie		☺	☺	☺
pád – pádové otázky		☺	☺	☺
podstatné mená		☺	✓	☺
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	všeobecné/vlastné	☺	☺	☺
	konkrétne – abstraktné	⊗	✓	☺
	životnosť/neživotnosť	✓	☺	☺
	rod	☺	☺	☺
	mužský, ženský, stredný	☺	☺	☺
	číslo	☺	☺	☺
	jednotné, množné	☺	☺	☺
	pád	☺	☺	☺
	prvý, druhý, tretí, štvrtý, šiesty, siedmy	☺	☺	☺
	piaty – zastarané oslovenie	⊗	✓	☺
	vzor	✓	☺	☺
	chlap, hrdina dub, stroj	✓	☺	☺
	žena, ulica, dlaň, kosť	✓	☺	☺
	mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	☺	☺
	pomnožné	⊗	✓	☺
	rod pomnožných podstatných mien	⊗	✓	☺
	podstatné mená mužského rodu	⊗	⊗	✓
	zvieracie	⊗	⊗	✓
	neživotné zakončené na -r, -l	⊗	⊗	✓
	cudzie nesklonné podstatné mená	⊗	⊗	✓
	skloňovanie podstatného mena pani	⊗	⊗	✓
prídavné mená		✓	☺	☺
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	akostné	✓	☺	☺
	stupňovanie	✓	☺	☺
	vzťahové	⊗	✓	☺
	zvieracie	⊗	✓	☺
	privlastňovacie	⊗	✓	☺
	rod, číslo, pád	☺	☺	☺
	vzor	✓	☺	☺
	pekný, cudzí	✓	☺	☺
	pávi	⊗	✓	☺
	matkin, otcov	⊗	✓	☺

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
zámená	ohybný slovný druh	☒	☒	✓
	skloňovanie	☒	☒	✓
	základný tvar	☒	☒	✓
	rod, číslo, pád	☒	☒	✓
	delenie zámen	☒	☒	✓
	osobné – základné, prívlastňovacie	☒	☒	☒
	opytovacie	☒	☒	✓
	ukazovacie	☒	☒	✓
číslovky	ohybný slovný druh	☒	☒	✓
	skloňovanie	☒	✓	☒
	rod, číslo, pád	☒	✓	☒
	delenie čísloviek	☒	✓	☒
	určité	☒	✓	☒
	neurčité	☒	✓	☒
	základné	☒	☒	☒
	radové	☒	☒	☒
	násobné	☒	✓	☒
slovesá	ohybný slovný druh	☒	☒	✓
	tykanie/vykanie	☒	☒	☒
	časovanie	☒	☒	☒
	osoba 1., 2., 3.	☒	☒	☒
	číslo	☒	☒	☒
	čas	☒	☒	☒
	minulý, prítomný, budúci	☒	☒	☒
	zvratné, nezvratné	☒	✓	☒
	neurčitok	☒	☒	☒
	sloveso byť	☒	☒	☒
	jednoduchý a zložený tvar	☒	✓	☒
	plnovýznamové – neplnovýznamové	☒	✓	☒
	spôsob	☒	✓	☒
	oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	☒	✓	☒
	vid	☒	☒	✓
	dokonavý, nedokonavý	☒	☒	✓
príslovky	neohybný slovný druh	☒	☒	✓
	druhy prísloviek	☒	✓	☒

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

	miesta, času, spôsobu, príčiny	⊗	✓	👍
	stupňovanie prísloviak	⊗	✓	👍

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
predložky		👍	✓	👍
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
	väzba s pádom	✓	👍	👍
	vokalizácia	⊗	✓	👍
spojky		⊗	✓	👍
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
častice	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓
citoslovčia		⊗	⊗	✓
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓

Syntaktická/skladobná rovina		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
veta		👍	👍	👍
jednoduchá veta		👍	👍	👍
	holá	⊗	✓	👍
	rozvitá	⊗	✓	👍
	rozvitá s viacnásobným vetným členom	⊗	⊗	✓
vety podľa obsahu		👍	👍	👍
	oznamovacia	👍	👍	👍
	opytovacia	👍	👍	👍
	rozkazovacia	👍	👍	👍
	želacia	👍	👍	👍
	zvolacia	👍	👍	👍
slovosled		✓	👍	👍
základné vetné členy		⊗	✓	👍
	podmet	⊗	✓	👍
		vyjadrený	⊗	✓
		nevyjadrený	⊗	✓
	prísudok	⊗	✓	👍
		slovesný	⊗	✓
		neslovesný	⊗	✓
	vetný základ		⊗	✓
			⊗	✓
vedľajšie vetné členy		⊗	⊗	✓
	predmet		⊗	✓
	príslovkové určenie		⊗	✓
	miesta		⊗	✓
	času		⊗	✓
	príčiny		⊗	✓

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

	spôsobu	⊗	⊗	✓
	prívlastok	⊗	⊗	✓
	zhodný	⊗	⊗	✓
	nezhodný	⊗	⊗	✓
	prístavok	⊗	⊗	✓

Syntaktická/skladobná rovina		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
zhoda		⊗	✓	👍
vetné sklady		⊗	✓	👍
	prisudzovací	⊗	✓	👍
jednočlenná veta		⊗	✓	👍
	slovesná	⊗	✓	👍
	neslovesná	⊗	✓	👍
dvojčlenná		⊗	✓	👍
	úplná	⊗	✓	👍
	neúplná	⊗	✓	👍
jednoduché súvetie		⊗	⊗	✓
zápor v slovenčine		⊗	⊗	✓
súdržnosť textu		⊗	⊗	✓
interpunkcia		⊗	⊗	✓

Sloh	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
pozdrav	👍	👍	👍
oslovenie	👍	👍	👍
predstavenie sa	👍	👍	👍
privítanie	👍	👍	👍
rozlúčenie	👍	👍	👍
prosba/želanie	👍	👍	👍
pod'akovanie	👍	👍	👍
ospravedlnenie – ústne	👍	👍	👍
ospravedlnenie s vysvetlením	👍	👍	👍
vyjadriť súhlas/nesúhlas	👍	👍	👍
blahoželanie – ústne/písomne	👍	👍	👍
adresa	👍	👍	👍
adresa odosielateľa	👍	👍	👍
pohľadnica	👍	👍	👍
súkromný list – ústne/písomne	👍	👍	👍
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	👍	👍	👍
rozhovor	👍	👍	👍
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	👍	👍	👍

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

osnova	👍	👍	👍
nápis	👍	👍	👍
nadpis	👍	👍	👍
odsek	👍	👍	👍

Sloh	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
rozprávanie – ústne	👍	👍	👍
opis predmetu – ústne	👍	👍	👍
opis ilustrácie/obrázka – ústne	👍	👍	👍
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	👍	👍	👍
úvod, jadro, záver	👍	👍	👍
časová postupnosť v rozprávaní	👍	👍	👍
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	👍	👍
opis – ústne/písomne	👍	👍	👍
predmetu	👍	👍	👍
obrázku/ilustrácie	👍	👍	👍
osoby	👍	👍	👍
pracovného postupu	✓	👍	👍
umelecký a vecný text	👍	👍	👍
názor	👍	👍	👍
diskusia	👍	✓	👍
argument, dokazovanie	✓	👍	👍
protiargument	⊗	✓	👍
krátke správy	👍	👍	👍
SMS, e-mail	👍	👍	👍
oznámenie	👍	👍	👍
správa	👍	👍	👍
pozvánka	👍	👍	👍
plagát	👍	👍	👍
vizitka	👍	👍	👍
kľúčové slová	👍	👍	👍
poznámky/konspekt	✓	👍	👍
výt'ah	⊗	⊗	✓
koncept	👍	👍	👍
reprodukcia ústna	👍	👍	👍
inzerát	👍	👍	👍
reklama	👍	👍	👍
statický opis	⊗	✓	👍
dynamický opis	⊗	✓	👍
umelecký opis	⊗	✓	👍
odborný opis	⊗	⊗	✓
charakteristika osoby	⊗	✓	👍
rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomné	⊗	✓	👍
rétorika	⊗	⊗	✓

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

	artikulácia	⊗	✓	✓
	silu hlasu	⊗	✓	✓
	gestikulácia	⊗	✓	✓
	mimika	⊗	✓	✓
	postoj	⊗	✓	✓
príhovor (prívet)		⊗	✓	👍
cieľový rozhovor (interview)		✓	👍	👍
Sloh		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
hlavná myšlienka		✓	👍	👍
téma		✓	👍	👍
dôkaz		⊗	⊗	✓
správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná		⊗	✓	👍
prihláška		⊗	⊗	✓
úradný list		⊗	⊗	✓
úradný/štruktúrovaný životopis		⊗	⊗	✓
slávnostný príhovor		⊗	⊗	✓
prejav		⊗	⊗	✓
jazykové štýly		⊗	⊗	✓
	náučný	⊗	⊗	✓
	administratívny	⊗	⊗	✓
	publicistický	⊗	⊗	✓
	rečnícky	⊗	⊗	✓
	hovorový	⊗	⊗	✓
	umelecký	⊗	⊗	✓
slohové postupy		⊗	⊗	✓
	informačný	⊗	⊗	✓
	rozprávací	⊗	⊗	✓
	opisný	⊗	⊗	✓
	výkladový	⊗	⊗	✓
úvaha		⊗	⊗	✓
výklad		⊗	⊗	✓
debata		⊗	⊗	✓
odosielateľ		⊗	⊗	✓
prijímateľ		⊗	⊗	✓
komunikačná situácia		⊗	⊗	✓
efektívna komunikácia		⊗	⊗	✓
asertívna komunikácia		⊗	⊗	✓
dialóg		⊗	✓	👍
projekt		⊗	✓	👍
tabuľka		⊗	✓	👍
	názov, hlavička, riadok, stĺpec	⊗	✓	👍
pointa		⊗	✓	👍
vnútorná kompozícia		⊗	⊗	✓

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

úvod	⊗	✓	👍
zápletká	⊗	✓	👍
vyvrcholenie	⊗	✓	👍
obrat	⊗	✓	👍
rozuzlenie	⊗	✓	👍

Jazykoveda a národný jazyk		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
národný jazyk		⊗	⊗	✓
	spisovný jazyk	⊗	⊗	✓
	nárečia	⊗	⊗	✓
jazykoveda		⊗	⊗	✓
	náuka o zvukovej rovine jazyka	⊗	⊗	✓
	náuka o významovej rovine jazyka	⊗	⊗	✓
	morfológia/tvaroslovie	⊗	⊗	✓
	syntax/skladobná rovina jazyka	⊗	⊗	✓

Obsahový vzdelávacie štandardy

Časť: literárna výchova

Poznámka:

⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.

✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom dvojročnom bloku.

👍 označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Obsahový vzdelávacie štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike. Časové úseky sú vymedzené tri:

- 1) piaty ročník,
- 2) do konca siedmeho ročníka,
- 3) do konca deviatego ročníka.

V zhode s týmto rozdelením sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Obsahové štandardy literárnej výchovy

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Technika čítania a verejná prezentácia textu

- 1) Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
- 2) Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
- 3) Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 4) Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou (jednoduchý transfer).

Analytické a interpretačné zručnosti

- 1) Prerozprávať obsah prečítaného diela.
- 2) Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
- 3) Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.
- 4) Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
- 5) Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
- 6) Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela, interpretovať význam diela.
- 7) Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Tvorivé zručnosti

- 1) Zdramatizovať básnický alebo prozaický text (rozprávka, bájka, povest').
- 2) Ilustrovať umelecký text.
- 3) Napísať kratší prozaický útvar (bájka, rozprávka), básnický text, scenár.
- 4) Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

- 1) Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
- 2) Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
- 3) Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
- 4) Budovať si vlastnú knižnicu.

Všeobecné pojmy	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
autor/spisovateľ	👍	👍	👍
čitateľ/divák	👍	✓	👍
kniha	👍	👍	👍
knižnica	👍	👍	👍
časopis	👍	👍	👍
noviny	👍	👍	👍
rozhlas	👍	👍	👍
televízia	👍	👍	👍

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

film	👍	👍	👍
text	👍	✓	👍
ilustrácia	👍	👍	👍
poézia	👍	✓	👍
próza	👍	✓	👍
divadelná hra	👍	✓	👍
bábkové divadlo	👍	👍	👍
bábka	👍	👍	👍
literatúra pre deti	👍	👍	👍
odborná (náučná) literatúra	✓	👍	👍
umelecká literatúra	⊗	✓	👍
dobrodružná literatúra	⊗	✓	👍
literatúra faktu	⊗	⊗	✓
vedecko-fantastická literatúra	⊗	⊗	✓
populárnovedecká literatúra	⊗	⊗	✓
hlavná myšlienka	👍	👍	👍

Literárne druhy	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
epika	⊗	⊗	✓
dráma	⊗	⊗	✓
lyrika	⊗	⊗	✓
prírodná lyrika	⊗	⊗	✓
ľúbostná lyrika	⊗	⊗	✓
spoločenská lyrika	⊗	⊗	✓
reflexívna lyrika	⊗	⊗	✓

Literárne žánre	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
komiks	👍	👍	👍
bájka	👍	✓	👍
báseň	👍	✓	👍
ľudová pieseň	👍	👍	👍
populárna pieseň	⊗	✓	👍
hádanka	👍	👍	👍
vyčítanka	👍	👍	👍
príslovie	👍	✓	👍
porekadlo	👍	✓	👍
pranostika	👍	✓	👍
rozprávka	👍	👍	👍
ľudová rozprávka	👍	👍	👍
autorská rozprávka	👍	👍	👍

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

	televízna rozprávka	✓	👍	👍
	filmová rozprávka	✓	👍	👍
	rozhlasová rozprávka	⊗	✓	👍
báj		⊗	✓	👍
legenda		✓	👍	👍
poviedka		⊗	✓	👍
modlitba		⊗	⊗	✓
román		⊗	⊗	✓
	detektívny román	⊗	⊗	✓
	dobrodružný román	⊗	⊗	✓
	biografický román	⊗	⊗	✓
	historický román	⊗	⊗	✓
	dievčenský román	⊗	⊗	✓
	román vo forme denníka	⊗	⊗	✓
povešť		👍	👍	👍
	ľudová povesť	✓	👍	👍
	autorská povesť	✓	👍	👍
balada		⊗	✓	👍
anekdota		⊗	✓	👍
aforizmus		⊗	⊗	✓
tragédia		⊗	⊗	✓
komédia		⊗	⊗	✓
činohra		⊗	⊗	✓

Štruktúra diela		5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
dej		👍	👍	👍
literárna postava		👍	✓	👍
	hlavná literárna postava	👍	✓	👍
	vedľajšia literárna postava	👍	✓	👍
kompozícia literárneho diela		⊗	⊗	✓
	vonkajšia kompozícia literárneho diela	⊗	⊗	✓
	nadpis	👍	👍	👍
	odsek	👍	👍	👍
	kapitola	👍	👍	👍
	diel	⊗	✓	👍
	verš	👍	👍	👍
	strofa	👍	👍	👍
	dejstvo	⊗	⊗	✓
	vnútorná kompozícia literárneho diela	⊗	✓	✓
	úvod	⊗	✓	👍
	zápleтка	⊗	✓	👍
	vyvrcholenie	⊗	✓	👍
	obrat	⊗	✓	👍
	rozuzlenie	⊗	✓	👍

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Štylizácia textu	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
dialóg	👍	✓	👍
monológ	⊗	✓	👍
prirovnanie	👍	✓	👍
zdrobnenina	👍	✓	👍
personifikácia/zosobnenie	✓	👍	👍
metafora	⊗	✓	👍
metonymia	⊗	⊗	✓
epiteton	⊗	✓	👍
básnická otázka	⊗	⊗	✓
nonsens	✓	👍	👍

Metrika	5. ročník	6. – 7. ročník	8. – 9. ročník
rým	👍	✓	👍
zdužený	⊗	✓	👍
striedavý	⊗	✓	👍
obkročný	⊗	✓	👍
rytmus	✓	👍	👍
verš	⊗	✓	👍
refrén	✓	👍	👍

Pojmy pre 8. – 9. ročník ZŠ

Zvuková rovina jazyka a pravopis

pravopis

vsuvka, prístavok, oslovenie

skratka

Významová/lexikálna rovina

frazeologický slovník

spôsoby obohacovania slovej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov

nepriame pomenovania (metafora, metonymia, personifikácia)

jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)

frazeologizmus

slovná zásoba – systematizácia

Tvarová/morfologická rovina jazyka

podstatné mená: ohybný slovný druh,

Pojmy označené v zozname tučným typom písma patria medzi pojmy, ktoré žiaci už poznajú, ale opätovne sa zavádzajú, pretože sa rozširuje ich význam.

podstatné mená mužského rodu: zvieracie, neživotné zakončené na -r, -l

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

cudzie nesklonné podstatné mená
skloňovanie podstatného mena pani
prídavné mená: ohybný slovný druh
zámená: ohybný slovný druh
skloňovanie
základný tvar
rod, číslo, pád
delenie zámen: opytovacie, ukazovacie
číslovky: ohybný slovný druh
slovesá: ohybný slovný druh
vid: dokonavý, nedokonavý
príslovky: neohybný slovný druh
predložky: neohybný slovný druh
spojky: neohybný slovný druh
častice: neohybný slovný druh
citoslovčia: neohybný slovný druh
Syntaktická/skladobná rovina
jednoduchá veta: rozvitá s viacnásobným vetným členom
vedľajšie vetné členy
predmet
príslovkové určenie: miesta, času, príčiny, spôsobu
prívlastok: zhodný, nezhodný
prístavok
jednoduché súvetie
zápor v slovenčine
súdržnosť textu
interpunkcia

Sloh

výt'ah
odborný opis
rétorika: artikulácia, sila hlasu, gestikulácia, mimika, postoj
dôkaz
prihláška
úradný list
úradný/štruktúrovaný životopis
slávnostný príhovor
prejav
jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
úvaha
výklad
debata
odosielateľ
prijímateľ
komunikačná situácia
efektívna komunikácia

Základná škola, Sídliisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

asertívna komunikácia

vnútorná kompozícia

Jazykoveda a národný jazyk

národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

jazykoveda: náuka o zvukovej rovine jazyka, náuka o významovej rovine jazyka, morfológia/tvaroslovie, syntax/skladobná rovina jazyka

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z LITERÁRNEJ VÝCHOVY PRE 5. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Úvod

Štátny vzdelávací program (ŠVP) vyjadruje hlavné princípy a ciele vzdelanostnej politiky štátu, ako aj demokratické a humanistické hodnoty, na ktorých je národné vzdelávanie založené. Vymedzuje všeobecné ciele škôl ako kľúčové spôsobilosti (kompetencie) vo vyváženom rozvoji osobnosti žiakov a rámcový obsah vzdelania. Štátny vzdelávací program podporuje komplexný prístup pri rozvíjaní žiackych spôsobilostí poznávať, konať, hodnotiť a dorozumievať sa i porozumieť si na danom stupni vzdelávania. ŠVP nám stanovuje hlavné ciele, ktoré má absolvent nižšieho sekundárneho vzdelávania dosiahnuť, teda stanovuje, aký má byť profil absolventa základnej školy.

HLAVNÝM CIEĽOM JE, ABY MAL ABSOLVENT ZÁKLADNEJ ŠKOLY

- PRIMERANE VEKU ROZVINUTÉ KĽÚČOVÉ SPÔSOBILOSTI,
- ZMYSLUPLNÉ ZÁKLADNÉ VEDOMOSTI A ZNALOSTI,
- VYPESTOVANÝ ZÁKLAD ZÁUJMU O CELOŽIVOTNÉ UČENIE SA,
- JASNÉ POVEDOMIE NÁRODNÉHO A SVETOVÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA,
- ZÁUJEM A POTREBU ZMYSLUPLNEJ AKTIVITY A TVORIVOSTI.

K naplneniu tohto základného cieľa výrazným spôsobom prispieva aj vyučovanie literárnej výchovy.

Obsah nižšieho sekundárneho vzdelávania je obsiahnutý v ôsmich vzdelávacích oblastiach, ktoré vychádzajú z definovania obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií, podľa ktorých je slovenský jazyk a literatúra zaradená do oblasti

JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Zmeny v chápaní zložky literárnej výchovy sa uberajú dvoma paralelnými cestami. Je potrebné

1. ustanoviť ciele a výkonové štandardy pre oblasť kognitívneho rozvoja,
2. posilniť komunikatívno-zážitkový model vyučovania.

Tieto aspekty boli deklarované aj v nedávnej minulosti. Vzdelávací štandard z literárnej výchovy (schválený v roku 2004) predpokladal komunikatívno- zážitkový model vyučovania. Už predchádzajúca koncepcia vyučovania literatúry na základných školách vychádzala predovšetkým zo zážitku, vytvorenia si pozitívneho vzťahu k literatúre. Literárnoteoretické vedomosti zostávali v druhom pásme záujmu. Súčasná koncepcia túto tézu ešte posilňuje. Učivo je koncipované tak, aby sa sústavne rozvíjali čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Učiteľ nepredkladá žiakom hotové poznatky, ale vytvára mu podmienky a pripravuje podnety, aby sa vedomostí zmocňoval sám. Súčasne sa v procese vzdelávania rozvíjajú aj

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

d'alšie (kognitívne, komunikačné, interpersonálne, intrapersonálne) kompetencie. Rozvíjanie uvedených kompetencií prispieva k tomu, aby sa absolvent základnej školy priblížil k ideálu žiaka tak, ako ho predstavil dokument Milénium.

Učebné osnovy literárnej výchovy pre 5. ročník základnej školy sú pedagogickým dokumentom vypracovaným na základe obsahového vzdelávacieho štandardu. Snahou bolo, aby obsahovali všetky informácie, ktoré sú zahrnuté v obsahovom štandarde. Prvky obsahového štandardu sú v učebných osnovách usporiadané v predpokladanej postupnosti. Súčasne ponúkajú pedagógovi didaktickú postupnosť, ako má pri plnení štandardu postupovať. Táto postupnosť nie je záväzná, vyučujúci si môže zvoliť vlastné postupy.

AKO PRACOVAŤ S UČEBNÝMI OSNOVAMI Vecný obsah/učebná látka obsahového štandardu je obsiahnutý v strednom rámcu. V texte učebných osnov **hrubo zvýraznené pojmy** sú známe z predchádzajúcich ročníkov, podčiarknuté pojmy označujú novozavedené, záväzné pojmy v danom ročníku, *kurzívou označené pojmy* sú odporúčané, nie však záväzné.

Učebná látka je rozdelená do troch častí:

A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV

B. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV

C. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU.

Predpokladom dosiahnutia cieľov nižšieho sekundárneho vzdelávania (teda 2. stupňa základných škôl) je zaistenie kontinuity a plynulého prechodu z primárneho na sekundárne vzdelávanie. Piaty ročník základnej školy je mostom, ktorý má tento prechod zabezpečiť. Vecný obsah nového učiva, nových literárnoteoretických pojmov je minimalizovaný. Dôraz sa kladie na skvalitňovanie a upevňovanie získaných vedomostí a zručností, na prácu s literárnym textom. Čítanie a interpretácia textu tvorí základ pre rozvíjanie kognitívnych funkcií.

Cez čítanie, interpretáciu textu, verbalizáciu vlastného čitateľského zážitku, verejnú prezentáciu textu získavajú a rozvíjajú žiaci kľúčové kompetencie (uvedené v rámcu vľavo), postupne sa zmocňujú aj potrebných literárnoteoretických vedomostí. Výkon, ktorý majú dosiahnuť je uvedený v rámcu vpravo (výkonový štandard).

V texte výkonového štandardu sú uvedené kritériá pre maximálnu, resp. optimálnu úroveň výkonu žiaka (vyjadrený aj ako výborný) a kritériá pre minimálnu (dostatočnú úroveň) výkonu.

Učebné osnovy nepredpisujú povinných autorov (literárne diela). Zostáva na učiteľovi, ako bude usmerňovať proces vzdelávania, aký výber autorov a literárnych diel zaradí do vyučovania na realizáciu vzdelávacieho procesu.

6. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z **psycholingvistického hľadiska** stavia na tvorivosti a detskej hre, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom).

Zo **sociolingvistického hľadiska** sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo **systemového hľadiska** sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma aj obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachróniu jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na **spojenie jazykovej a slohovej zložky** vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si **zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy**. Vyučovacie procesy vyúsťujú do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov.

Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov a jazykových i mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie).

Pri práci s textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javoch a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Ďalším krokom je tvorenie vlastného textu s analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov a pod.

Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu.

Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukčná metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo-štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na **komunikatívno-poznávacom princípe**, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

istému zovšeobecnenému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenení do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov ap.. Pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu, ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

Vo vyučovaní sa uplatňuje princíp špirálovitosti a postupnosti, to znamená, že o preberaných jazykových javoch sa postupne pridávajú ďalšie poznatky, ktoré sa rozširujú do hĺbky.

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú, analyticko-syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá má byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier.

Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko-auditívne pomôcky a opticko-akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní zásady primeranosti veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané:

- v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie,
- v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečistopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis.

Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické zásady diktovania. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvičných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvičného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať).

Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovotematického osnovania v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov.

Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý má možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na štylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

7. Učebné zdroje

- učebnice,
- pracovné zošity,
- zbierka úloh a cvičení pre 6. ročník
- jazykové príručky,
- jazykovedné časopisy,
- encyklopédie,
- internet,
- školská knižnica,
- verejná knižnica,
- zvukové nosiče CD,
- multimediálne nosiče DVD,
- didaktické pomôcky a hry

Učebné zdroje pre 5.ročník:

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: **Učebnice** – Krajčovičová J., Caltíková M.: Slovenský jazyk – učebnica pre 5. roč., Orbis Pictus, Bratislava 2002. Krajčovičová J., Caltíková M.: Zbierka úloh a cvičení, Orbis Pictus, Bratislava 2004. Petříková D. a kol.: Literárna výchova, OG – Poľana, spol. s.r.o., Bratislava 2006. Slovníky – KSSJ, PSP, SSS, MFS, SCS a dostupné jazykové príručky, odborná literatúra, prehľady slovenskej gramatiky, zbierky úloh a cvičení, tlač – noviny a časopisy, internet, didaktické prostriedky a technika – interaktívna tabuľa, PC, video a dvd prehrávač.

Učebné zdroje pre 6.ročník:

J.Krajčovičová, M.Caltíková - Slovenský jazyk 6 – učebnica Orbis Pictus Istropolitana
J.Krajčovičová, M.Caltíková, L.Žigová – Slovenský jazyk 6 – zbierka úloh a cvičení
J.Krajčovičová, M.Caltíková – Metodická príručka
D.Petríková, R.Trutz, E.Greifová – Literárna výchova pre 6.ročník základných škôl
SLOVENČINA – PREHĽAD GRAMATIKY, SLOH, SLOHOVÝ POSTUP, LITERATÚRA, Publicom
UČÍME SLOVENČINU KOMUNIKAČNE A ZÁŽITKOVO, J. Palenčárová a kol., SPN 2004
PANORÁMA SLOV. LITERATÚRY, L. Čúzy a kol. autorov, SPN 2005

Učebné zdroje pre 7. ročník:

Na podporu vyučovania a učenia sa žiakov budú využívané nasledovné učebné zdroje:
KRAJČOVIČOVÁ, J. – CALTÍKOVÁ, M. – ŽIGOVÁ, L.: *Slovenský jazyk 7*. Bratislava. Orbis Pictus Istropolitana 2005.
KRAJČOVIČOVÁ, J. – CALTÍKOVÁ, M.: *Slovenský jazyk 8*. Bratislava. Orbis Pictus Istropolitana 2006.
PETRÍKOVÁ, D. – TRUTZ, R.: *Litreárna výchova pre 7. ročník základných škôl*. Bratislava. Vydavateľstvo Poľana 2000.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

PÉTERYOVÁ, O. a kol.: *Zbierka úloh zo slovenského jazyka*. Bratislava. Pedagogické vydavateľstvo Didaktis 2004.
BALÁŽOVÁ, Ľ. - BUZÁSSYOVÁ, K. a kol.: *Slovník súčasného slovenského jazyka A-G*. Bratislava. Veda 2006.
KAČALA, J. a kol.: *Krátky slovník slovenského jazyka*. Bratislava. Veda 1989.

Učebné zdroje pre 8.ročník

J. Krajčovičová, J. Kesselová - Slovenský jazyk pre 8. ročník základnej školy a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN – Mladé letá
D. Petříková - Literárna výchova pre 8. ročník základných škôl 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, VKÚ, a.s. Harmanec 2011
Slovníky
Pracovné listy
Odborná literatúra, internet, CD, DVD

Učebné zdroje pre 9.ročník

KRAJČOVIČOVÁ, J. – KESSELOVÁ, J.: *Slovenský jazyk pre 9.ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. 1.vyd. Bratislava: SPN, 2011, 125 s. ISBN 978-80-10-02106-2
PETRÍKOVÁ, D.: *Literárna výchova pre 9.ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. 1.vyd. Harmanec: VKÚ, 2011, 112 s. ISBN 978-80-8042-626-2
Internet

8. Hodnotenie predmetu

Na 2. stupni základnej školy sa v slovenskom jazyku hodnotí ovládanie ortoepickej, ortografickej, pravopisnej, lexikálnej, morfolologickej a čiastočne aj syntaktickej normy, ďalej úroveň poznatkov z jednotlivých jazykových rovín a pohotovosť pri práci s jazykovými príručkami, praktické využívanie získaných poznatkov o jazyku pri tvorbe vlastných textov a celková jazyková úroveň a kultivovanosť jazykového prejavu žiaka v jeho písomnej i ústnej podobe.

Pri žiakoch s poruchami písania (dysgrafia), čítania (dyslexia), výslovnosti (dyslália) a s telesným postihnutím sa dodržiava špecifický prístup pri zadávaní domácich úloh, pri písaní diktátov a slohových prác, pri hodnotení a klasifikácii.

Pri hodnotení ústnych odpovedí rešpektujeme stupnicu hodnotenia podľa doteraz platných Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov.

Žiak je hodnotený podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. známku výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný (4), nedostatočný (5) vo všetkých troch zložkách predmetu. Známkou sa hodnotí ústny prejav, písomný prejav, projekty a iné formy samostatnej práce žiakov a schopnosti práce žiakov.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so ŠVVP sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov -4 - a písomných prác - 2 - (kontrolné slohové práce), ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku.

Kritéria hodnotenia diktátov podľa stupnice:

0 -1 chyba	- 1
2 - 3 chyby	- 2
4 - 7 chýb	- 3
8 - 10 chýb	- 4
11 – viac	- 5

Hodnotenie tematických previerok:

100 – 90%	- 1
89 – 75%	- 2
74 – 60%	- 3
59 – 30%	- 4
29 – 0%	- 5

Hodnotenie školských slohových písomných prác: 2 známky vyjadrujú hodnotenie dodržania slohového útvaru, slohového postupu, štylizácie, pravopisu, estetickej úpravy textu.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú hodnotené tri zložky predmetu: jazyk, sloh a literatúra. Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu: jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra je obsahová kvalita a jazyková správnosť odpovede, t. j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom (ústnom) prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť v miere vychádzajúcej z učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

Klasifikované sú 4 diktáty, žiaci vypracujú 2 kontrolné slohové práce, písať budú vstupnú, polročnú a výstupnú písomku. Krátka písomka sa bude písať po skončení tematických celkov, päťminútovky počas preberania tematických celkov.

Prospech žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – výborný
- 2 – chválitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatočný
- 5 – nedostatočný

V 5. – 9. ročníku budú žiaci v predmete slovenský jazyk klasifikovaní.